

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Kitaraklinikka: Tone

Tonefest -klinikat 2018 ja 2019 ja kitaraklinikan kehitystyö

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikin tutkinto

Muusikko (AMK)

Opinnäytetyö

4.5.2020

Tiivistelmä

Tekijä Otsikko	Tuomas Wäinölä Kitaraklinikka – Tone. Tonefest-klinikat 2018 ja 2019 ja kitara- klinikan kehitystyö
Sivumäärä	37 sivua
Tutkinto	Muusikko (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi, kitara
Ohjaaja	Lehtori Jukka Väisänen
Arviointi	Lehtori Jarmo Hynninen
<p>Opinnäytetyössäni tavoitteena oli kehittää kitaraklinikkaa, jonka aiheena on kitaristin "tone". Kaksi pitämäni kitaraklinikkaa on taltioitu videolle vuosien 2018 ja 2019 kitaramessu Tonefestiltä. Klinikkojen sisältöä taustoitetaan ja videoiden avulla analysoidaan ja kehitetään tuotetta edelleen.</p> <p>Opinnäytetyöni on luonteeltaan kehitystyö, jossa kehitän olemassa olevaa kitaraklinikkaa yhä paremmaksi ja jäsentyneemmäksi konseptiksi. Tone-klinikka on pidetty onnistuneesti kaksi kertaa. Ensimmäinen klinikka on analysoitu, ja toinen myös jo pidetty klinikan kehitysversio on toteutettu ensimmäisen klinikan analyysin pohjalta.</p> <p>Analyyysin perusteella olen kehittänyt kitaraklinikan sisältöjä mm. seuraavilla tavoilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Yleisö kysymyksineen on otettu paremmin huomioon -Klinikkatila on huomioitu paremmin -Ajankäyttöä klinikan aikana on paranneltu -Esiintymistä on kehitetty selkeämmäksi -Käytännön esimerkkejä ja tarinoita musiikibisneksestä on lisätty <p>Kitaraklinikka "tonesta" on ajaton ja markkinoitava tuote, joka pysyy kuranttina laitteistoja ja muusikon työnkuvaa ja musiikin kehitystä seuraamalla. Klinikoitsijan osaaminen ja toiminta alalla havaintoineen vaikuttavat klinikan kiinnostavuuteen, joten työskentely musiikkikentällä on klinikan kehittelyn kannalta edelleen tärkeää.</p>	
Avainsanat	tone, sähkökitara, soundi, klinikka

Abstract

Author Title	Tuomas Wäinölä Guitar Clinic – Tone. Tonefest Clinics 2018 & 2019 And the Development of the Guitar Clinic
Number of Pages Date	37 pages 15.5.2020
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Pedagogy, guitar
Instructor Assessor	Jukka Väisänen MMus Jarmo Hynninen MMus
<p>The objective of my Thesis is to develop a guitar clinic about a guitarist's "tone". Two of my clinics have been filmed during the guitar clinics in the Tonefest conventions in 2018-2019. The contents of the clinics are being described in detail and the clinics are analyzed and further developed with the help of the videos.</p> <p>My Thesis is a development work in nature. In it, I develop an existing guitar clinic to a better and more defined concept. The tone clinic has successfully been performed two times. The first one has been analyzed and the other one performed with the results in mind.</p> <p>After analyzing the clinic, the contents of the clinic have been developed in the following manner:</p> <ul style="list-style-type: none"> -The public has been given a better chance of involving in the clinic with their questions -The space in which the clinic was performed was better taken into account -The time management during the clinic was better defined -The performance itself has been tweaked to appear more articulate -Practical examples and stories of music business have been added <p>The guitar clinic about tone is a timeless and marketable product that stays up-to-date if the development of the guitar gear and the day-to-day work of a professional guitar player is being successfully studied. The clinician's skills and action in the field of music are of the essence in keeping the clinic interesting so keeping busy working in the industry is important.</p>	
Keywords	Täydennä

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Kysymykset, joita pohdin klinikkaa kehittäessä	3
1.2	Opinnäytetyön kehittämismenetelmä	4
2	Tonefest kitaraklinikoiden pitämisen lähtökohdat	5
3	KITARAKLINIKKA MIKÄ SE ON?	5
3.1	Millaista kieltä käytetään hyvässä klinikassa	6
4	KLINIKAN SUUNNITTELUVAIHEET	7
5	TONE-klinikka	8
6	TONEFEST-KLINIKOIDEN SISÄLTÖKUVAUS	9
7	Tonefest -klinikka sisältö	9
7.1	*Intro, TW's Boogie*	10
7.2	Mitä Tone on?	10
7.3	Toneen vaikuttavat tekijät	10
8	Tonen universaali peruskivi	13
8.1	Gain	13
8.2	EQ:	15
8.3	Kompressio:	18
8.4	Modulaatiot, reverb, delay, wah, etc.	18
8.5	Sisäisen kuulemisen, tulkinnan ja soittotekniikan vaikutus	19
8.6	Taktiikan valinta	20
8.7	Soundiparit, selkeä vs. hahmoton	21
8.8	Laitteiden vaikutus	23
8.9	Freelancerin havaintoja Tonesta	24
9	Laitteet	24
9.1	Kitarat	26
9.2	Vahvistimet	29
9.3	Efektilaitteita ja pedaaleja yhteensä yli 100, tärkeimmät:	30
10	Tone-klinikan arviointi ja pohdinta	31
10.1	Missä onnistuin klinikkaa pitäessä	32
10.2	Mitä olisi voinut tehdä toisin?	32

10.3	Mitä työn tekeminen opetti?	33
10.4	Miten tone-klinikasta saattuja kokemuksia voi hyödyntää ja soveltaa?	33
10.5	Miten työ palvelee oman ammatin kehittymistä?	33
10.6	Miten klinkikan myötä syntyneitä tuloksia voisi syventää?	33
10.7	Mitä jatkoproduktioaiheita työstä voisi esittää?	34
10.8	Mitkä ovat työn laajemmat sovellusmahdollisuudet?	34
10.9	Millaisia kehittämiskohteita havaitsin?	34
10.10	Arviointi swot-analyyysiin tiivistettynä (Strength, Weakness, Opportunities, Threats)	34
Lähteet		37

1 Johdanto

Opinnäytteeni kertoo kahdesta järjestämästäni kitaraklinikasta, joiden aihe on tone, eli yleisemmin todettuna kitaran soundi ja siihen vaikuttavat asiat. Pohdin työtä tehdesäni, käyttäisinkö työssäni käsitettä tone vai soundi. Päädyin käyttämään käsitettä *tone*, koska kokemusteni mukaan kansainvälisessä keskustelussa ja kirjallisuudessa käytetään pääasiassa käsitettä tone, erityisesti silloin kun tarkoitetaan soittajan henkilökohtaista soundia.

Ensimmäinen pitämäni klinikka järjestettiin Tonefest-messuilla 10.2.2018, toinen samoilla messuilla seuraavana vuonna 9.2.2019. Klinikkan tilaajina olivat Tonefestin järjestäjät Petri Matero ja Davide Floreno. Klinikkoista sovittiin erillinen palkkio, tilaajat antoivat minulle vapaat kädet aiheen suhteen. Ensimmäisellä kerralla aikaa oli 60 minuuttia ja toisella 90 minuuttia, molemmat klinikat on taltioitu GoPro-kameralla ja niitä on analysoitu ja käytetty klinikkan kehittämisessä hyväksi.

Valitsisin aiheeksi tonen, sillä se sopi mielestäni oivallisesti kitaramessu "Tonefestin" sanomaan. Paikalla on paljon näytteilleasettajia, käytännössä Suomen koko kitara-alan kaikki toimijat, eli kitaranrakentajat, vahvistin- ja kitarapedaalivalmistajat ja muuta asiaan liittyvät firmat. Suomessa taso näissä laitteissa ja soittimissa on ollut pitkään hyvä ja uusia innovaatioita ja menestystä on saatu globaalistikin. Nämä kaikki laitteet vaikuttavat osaltaan Toneen ja siksikin tuntui mielekkäältä antaa oma panoksensa kitarasoundin tuumimiseen ja siihen vaikuttamiseen messukansan iloksi.

Minulta on kysytty 20-vuotisen freelance-kitaristin urani aikana paljon neuvoja soundin synnyttämiseen, ja onpa joskus hankittu erään kitaristin toimesta jopa täsmällinen kopia koko TV-ohjelmassa soittamastani laitteistosta siinä mielessä, että saataisiin täsmälleen se soundi, jolla soitin. Olen saanut soundistani paljon hyvää palautetta ilokseni vuosien varrella, joten siksi uskalsin lähteä siitä puhumaan. Tiedän että spesifistä osaamista kaikista teknisistä asioista toneen liittyen minulla ei ole, vaan klinikka muodostui enemmänkin siitä, minkä olen keikkaolosuhteissa hyväksi havainnut. Toki myös täsmällistä teknistä dataa oli tarjolla. Puhetta oli esim. tarkoista hertsiluvuista ja kielen ja plektrojen paksuudesta, mutta esim. putkivahvistimen tarkka toiminta, tai kaiutinelementtien magneettien vaikutus soundiin rajautuivat ulkopuolelle. Tarjoilin siis asiaa puhtaasti omasta näkökulmastani muusikkona.

Yleensä pitäessäni kitaraklinikoita minun on haluttu puhuvan enemmän soitosta tai tekniikoista, kenties musiikista yleisemmin, mutta harvemmin soundista, vaikka siitäkin olen luennoinut aiemmin ainakin Turun Rock Academyssa ja Pop & Jazz Konservatoriossa lehtori Kristian Wahlströmin oppilaille. Aiheen valinta oli myös tietoinen hyppäys epämukavuusalueelle ja pakotti minua analysoimaan omaa soundiani tarkemmin, mistä on minulle itsellenikin valtavasti hyötyä.

Opinnäytetyössäni tavoitteena on kuvata ja arvioida tonefestillä 12.2. pidetty - kitaraklinikan sisältö ja pohtia systemaattisesti kehityskohteita.

Kuvio 1. Tone-potikka eli äänensävysäädin (Kuva: verkkokauppa.com)

Tone on käsitteenä liittynyt kitaristeilla perinteisesti ehkä eniten juuri kitaroissa esiintyvään äänenväriin säätimeen (kuvio 1), mutta *työssäni sillä tarkoitetaan soundia kokonaisuudessaan, myös soittajan henkilökohtaista soundia*. Tone on siis kitarakeskusteluissa soundi, eli äänen kvaliteetti, muu kuin sen korkeus, kesto tai voimakkuus. Esittelen tone-käsitteen tarkemmin luvussa 7.

Tone on aiheena hyödyllinen kitaristeille, sillä se on iso osa esiintymistä ja sitä mietitään keikoilla paljon. Hyvä tunne omasta tonesta tuo itsevarmuutta isossa kuvassa, ei tarvitse arpoa kuulostaako soitto hyvältä ja näin ollen yksi huoli monista keikkaan liittyvistä on hallinnassa. Kitaristit ovat moninaisia ja persoonatyyppejä on erilaisia, mutta usein ollaan jatkuvan "Graalin maljan" etsinnän pyörteissä, kokeillaan aina vaan uusia kitaroita, mikrofoneja, vahvistimia ja oheislaitteita ja tavoitellaan sitä täydellistä tonea. Omasta soundista ollaan huolissaan; onko yläpäättä sopivasti, toimiiko soundi bändin seassa, mikä on oikea määrä säröä tai efektejä?

Tonesta voi todella olla huolissaan, joskus se vie liikaakin huomiota itse soitolta ja kitaristit ruuvailevat nappuloitaan paljonkin kesken keikan. Tähän on hyvä saada

lääkkeeksi jonkinlainen toimiva metodi, käsitys siitä mikä vaikuttaa mihinkin ja miten tavoitteeseen päästään, ettei tarvitse sitten keikan jälkeen aina kysellä että ”Kuulostiko hyvältä, kuuluiko kitara?” Samoin studio-olosuhteissa tone on merkittävässä roolissa, mutta siihen ei näissä klinikoissa erikseen keskitytty.

Tässä työssä käsittelen asiaa siltä kantilta, mistä on ollut minulle hyötyä työelämässä, ja käytännön esimerkkejäkin mainitaan. Kerron erilaisista esiintymisolosuhteista ja niissä vaadituista soundeista. Työ palvelee itseäni ja työelämää juuri näiltä osin, tarjolla on tietoa monille tutuista tilanteista, esim. TV-ohjelmista tai tuttujen rockyhtyeiden keikoilta.

Klinikan idea siis syntyi Tonefest-messujen nimestä. En ollut aikaisemmin pitänyt yhtä järjestelmällisesti valmisteltua klinikkaa nimenomaan Tonesta, mutta halusin rohkeasti kokeilla jotain uutta ja juuri tilaajalle räätälöityä sisältöä.

1.1 Kysymykset, joita pohdin klinikkaa kehittäessä

Kun suunnittelin klinikoita, pohdin mm. seuraavia kysymyksiä:

Pääkysymys 1: Mitä tone on ja mitä siihen liittyy, miten hyvin sen käsitteet tunnetaan?

- Mikä olisi kitaristien mielestä mielenkiintoista tonen osalta.
- Ovatko perusasiat kaikilla hallussa, vai olisiko syytä käydä niitäkin läpi ajatellen sitä tosiseikkaa, että peruskiven pitää olla kunnossa ennen kuin osaa soveltaa soundiaan vaihtuvissa tilanteissa.

Pääkysymys 2: Työssäni pohdin, miten 60/90 minuuttia pitää jakaa siten, että tone-klinikka on hyödyllisin kuuntelijalle, ja miten saan tuotettua parhaan määrän informaatiota mielekkäällä tavalla toteutettuna.

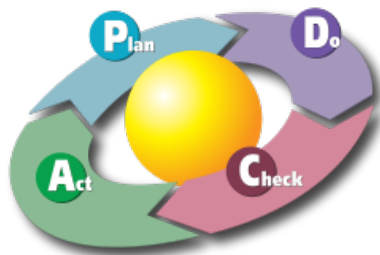
- Mietin, onko tarvetta käyttää soittoesimerkkeinä kappaleita, soittaako yksin vai taustanauhan kanssa ja käyttääkö hyväkseen visuaalisia välineitä.

1.2 Opinnäytetyön kehittämismenetelmä

Opinnäytetyöni on luonteeltaan hyvin käytännönläheinen kehittämistyö. Tällä tarkoitan sitä, että toteutin työn kuin minkä tahansa minulta tilatun klinikan, ja analysoin tuota työtä tässä kehittääkseni sitä edelleen. Seuranta ja itsearviointi on avainasemassa myös itse tonen kehittämisessä, oman esiintymisen tallentaminen on hyvä keino kehityä soittajana ja myös klinikoitsijana.

Työni on muototunut ns. PDCA-syklin mukaisesti (kuvio 1). PDCA-sykli koostuu neljästä vaiheesta, jotka ovat tyypillisiä erilaisille prosesseille. Syklin osat ovat: Suunnittelu (PLAN), Tekeminen (DO), Arviointi (CHECK), Vakiinnuttaminen (ACT). (<http://www.kotiposti.net/tuurala/PDCA.htm>)

PDCA-sykli toteutui työssäni sellaisenaan. Aluksi suunnittelin klinikan, luonnostelin paperille ja hioin käsikirjoitusta ja harjoittelin. Sitten pidin klinikat ne taltioiden ja arvioin ne jälkikäteen, lopuksi koetin hyödyntää saamaani tietoa seuraavan klinikan pitämisessä.

Kuvio 1. PDCA-sykli (Plan-do-check-act). Lähde (PDCA päiväämätön, web.)

Työni on luonteeltaan itserefleksio, koska pyrin heijastamaan työssäni havaintojani kitaraklinikasta, jonka järjestin 10.2.2018. Reflektoimalla olen tarkastellut toimintaani tone-klinikan pitäjänä. Reflektoimalla tarkastelen ja käsittelen kokemuksiani voidakseni muodostaa paremman näkökulman klinikka-osaamiseeni (Kriittinen reflektio päiväämätön, verkkodokumentti; Itserefleksio päiväämätön, verkkodokumentti.)

2 Tonefest kitaraklinikoiden pitämisen lähtökohdat

Suunnittelin klinikkoja varten rungon, jossa käydään läpi toneen liittyvät perusasiat ja sitten soittoesimerkein ja työelämäkuvauksin tarkennuksia niihin. Tein itselleni listan käsiteltävistä asioista ja käytin sitä hyväkseni edetessäni asiassa. Tein myös taustanauhan, jonka avulla saatoin havainnollistaa soundiasioita. Minulla oli myös Pro Tools -sessio, jossa oli valmiiksi äänitettyjä soittonäytteitä, joita sitten ekvalisoitiin ja pyrittiin sisäistämään eri kitarasoundiin liittyviä hertsilukuja kehittämälläni vokaalien soundia hyödyntävällä metodilla.

Suunnittelin ottavani huomioon mahdollisimman paljon myös yleisökysymyksiä maksimoidakseni hyödyn kuuntelemaan tullee kitaristeille. Pidempi klinikka-versio koostuikin enemmän dialogista yleisön kanssa, mielestäni paras tulos saavutetaan kun yhdistellään sopivasti luennointia ja yleisön kysymyksiä.

Klinikointiin tarkoitetut tilat ovat joskus enemmän tai joskus vähemmän optimaalisia musiikillista toimintaa ajatellen. Tila ei sinänsä haitannut klinikoita pidettäessä. Näin asia on kentälläkin, olosuhteisiin pitää reagoida. Luovuin ajatuksesta käyttää isommin visuaalisia välineitä, mutta PA-systeemi oli käytössä ja soitin myös taustanauhan kanssa demonstroidakseni soundeja bändikontekstissa. Koetin saada kuulijat istumaan niin että kaikki näkevät ja suunnata vahvistimen niin että kaikki kuulevat hyvin, plus sopivalle volyymille yleisön mielipidettä kuunnellen.

3 KITARAKLINIKKA MIKÄ SE ON?

Pohjustaakseni hieman opinnäytetyön lähtökohtia esittelen aluksi perustietoja yleensäkin klinikoista ja niiden suunnittelusta.

Kitaraklinikka on vierailevan asiantuntijan tietyn mittainen omaan alaan ja usein omaan spesifiseen osaamiseen perustuva opetustuokio. Siitä yleensä maksetaan luentopalkkio ja niitä toteutetaan usein ansaintamielessä, tai sitten osana yhteistyötä, jossa

soittaja markkinoi käyttämäänsä soittolaitteistoa, jonka saa valmistajalta sopuhintaan mainosarvoaan vastaan. Hyvä klinikka voi olla myytävä tuote, mutta useimmin ne ovat tilauspohjalta toimitettuja. Kukin instanssi miettii millaisesta klinikasta heille ja heidän yleisölleen olisi iloa ja hyötyä. Klinikalla palvellaan yleisöä ensisijaisesti, tarjotaan tietoa, mutta myös elämyksiä ja kenties kurkistusta alan syvään ytimeen tarinoiden ja käytännön esimerkkien myötä. Hyvällä klinikalla myös oppii usein jotain, oli se sitten täysin uutta tietoa tai vanhan kertausta.

3.1 Millaista kieltä käytetään hyvässä klinikassa

Musiikkialan kitaristillinen yleiskieli seikkailee suomen ja englannin välimaastossa, alan perussanasto opitaan kitaralehdistä englanniksi ja YouTube -videot ovat kansainvälisiä. Helpointa on käyttää juuri siinä hetkessä ja asiassa luontevinta kieltä. Klinikassa kielenkäyttö on yleensä yleistajuisempaa, ei niinkään tieteellistä tai ääriteknistä, kuitenkin poikkeuksiakin on. Pääasia on, että tieto välittyy, mutta kaiken juurta jaksaa aloittelijalle selittäminen veisi myös äkkiä flown esitykseltä.

Esittelen muutamia taitavia klinikoitsijoita, jotta lukija saa käsityksen myös kansainvälisistä klinikkakonsepteista:

Michael Angelo Batio

Hyvä klinikka on viihdyttävä ja mukaansatempaava, mutta samalla asiarikas. Tästä esimerkkeinä mm. Michael Angelo Batio (2016), joka kertoo hyviä tarinoita musiikkielämästään, tarjoilee hyviä niksejä soittoon ja soittaa välillä kappaleita.

<https://www.youtube.com/watch?v=l2VXLBGj4Vs>

Guthrie Govan

Guthrie Govanin (2017) klinikka sisältää hyviä anekdootteja ja perusteluja omien valintojen takana. Guthriella on häikäisevää virtuositeettia ja hänen nöyrä asenteensa tekemiseen on vakuuttava.

<https://www.youtube.com/watch?v=W0yKCpidQ-s>

Ron "Bumblefoot" Thal

Ron "Bumblefoot" Thalín (2013) videolla nähdään omintakeisia tekniikoita ja välineitä. Klinikasta välittyy Ronin oman historian mielenkiintoinen kertailu, esteet ja hidasteet matkalla, tavoitteiden saavuttaminen, sekä jatkuvan työnteon ja kehittymisen korostaminen.

<https://www.youtube.com/watch?v=wcKKhYVQSv0>

Jukka Perko

Muistikuvani mukaan Jukka Perkon klinikalla kuultiin mieleenpainuvia musiikillisia ja tulkinnallisia teorioita, joita kokeiltiin paikan päällä myös käytännössä. Klinikka jäi mieleen nuorena Pop & Jazz Konservatorion opiskelijana ja liittyy edelleen tähän omaan tone-klinikkaani siltä osin, että soittaja voi reagoida musiikilliseen tilanteeseen tietoisesti eri tavoin; myötäkarvaan, vastakarvaan tai karvattomasti.

Pete Thorn

Pete Thorn on mielestäni hyvä ja varma soittaja. Hänellä on taustaa freelance-keikoissa, bändeissä ja sessioissa ja se tuo uskottavuutta. Thornilla on aina hyvä soundi, sekä kyky ja osaaminen tehdä itse mainos- tai klinikkaluonteisia videoita. Hän säveltää tarvittaessa tilanteeseen sopivan kappaleen, johon käyttää kulloinkin käsiteltävää soundia. Thorn vaikuttaa käyttävän paljon vaivaa jokaiseen tekemäänsä esittelyvideoon.

<https://www.youtube.com/channel/UCpK5bAA-DFb64cEQ6Oo8OZw>

4 KLINIKAN SUUNNITTELUVAIHEET

Valmistelin Tone-klinikan yksityiskohtaisesti perustuen mielestäni tärkeimpiin Tonea koskeviin osa-alueisiin. Yritin pitää huolta siitä, että kaikki nämä perustuvat työtehtäviini muusikkona ja että kaikki kohdat olisivat klinikka-tilanteessa havainnollistettavissa. Harjoittelin klinikkaa puhumalla ääneen ja pyrin poistamaan tai lisäämään asiaa sen mukaan mistä itselläni olisi parhaiten kerrottavaa ja tietoa. Koetin ajatella tarjoamaani

asiaa myös sen mukaan mikä olisi kuulijan kannalta helpoin omaksua ja sujuvinta esiintymistilanteessa. Yritin mahdollistaa tunnin esitykseen mahdollisimman laajan alueen Tonea koskevista asioista pitäen joskus tarkkailun yleisellä tasolla ja menemällä tietyissä kohtaa hyvin yksityiskohtaiseen tarkasteluun. Alkuun, väleihin ja loppuun suunnittelin musiikkiesityksiä, soittoesimerkkejä ja mahdollisuuden kysellä yleisökysymyksiä.

Klinikat tallennettiin GoPro -kameralla videoanalyysiä varten. Esityksen tueksi valmistelin Pro Toolsiin ekvalisointiesimerkin ja taustanauhan bändisoittoa havainnollistamaan. Kirjoitin Tonen perusasioista itselleni rungon (ks. luku 7), jonka aion käydä kokonaisuudessaan läpi klinikalla.

5 TONE-klinikka

2018 ja 2019 -vuosien Tonefest -klinikat tehtiin molemmat yhteistyössä vuoden Custom Boardsin kanssa. Kimmo Aroluoma on merkittävä tekijä suomalaisten kitaristien elämänlaadun ja tietotaidon kasvattamisessa; hän suunnittelee ja kasaa pedaaliilautoja yhdessä Eetu Lehtisen kanssa. Käytän itse viittä eri Custom Boards -lautaa tilanteen mukaan, näille klinikoille valikoitui Lauta III, jota käytän mm. Anssi Kelan keikoilla (kuvio 7). Muukin laitteisto, eli Bad Cat Black Cat 30W ja kitarani 1967 vuoden Gibson ES 335 ovat Anssin keikoilla käytettävää peruslaitteistoa. Näillä on helppo havainnollistaa erilaisia soundeja lennosta yleisön kysymyksiin reagoiden ja niissä Tonen peruskivi on helppo havainnollistaa; gain-struktuuri toimii selkeän lineaarisesti pedaalista toiseen ja signaalitietä on suhteellisen helppo seurata.

Havaintojeni mukaan klinikkapaikka vaikuttaa kokonsa ja soundinsa puolesta klinikan sisältöön ja viestintään. Pienessä huoneessa, jossa ääni välittyy suhteellisen selkeästi yleisölle, onnistuu yksityiskohtaisempi ja hienovaraisempi asioiden esittely kuin suuressa tilassa, tai tilassa, jossa soundi (huono akustiikka, monimutkainen tila) on epäselvä.

Iso tila puolestaan vaatii suurempia liikkeitä ja äärimmäisempiä esimerkkejä kuin pieni. Tonefestin klinikka pidettiin n. 50 henkeä vetävässä huoneessa, jossa soitto- ja ääniesimerkit olivat helpohkoja havainnoida, eturivissä oli helppoa nähdä laitteiden

käyttöä ja jopa kannettavan tietokoneen ruutu. Näitä täytyisi isommassa tilassa yrittää vaikkapa kuvata erikseen tai kertoa tarkemmin ohjeita puhumalla.

6 TONEFEST-KLINIKOIDEN SISÄLTÖKUVAUS

Perustiedot: Tonefestit 2018 ja 2019

Aika: Lauantaina 10.2.2018 ja 9.2.2019

Paikka: Kulttuuritalo

Yleisöä: tila täynnä, alan ammattilaisista lähtien nuoriin kitaristeihin.

Kesto: 1h ja 1,5h

Tilaaaja: Tonefest Helsinki: Petri Matero ja Davide Floreno perustaneet Tonefest messun täksi vuodeksi 2020 ja jatkoa puuhataan. Näytteilleasettajina useita alan suomen toimijoita. (Tonefest 2019, verkkodokumentti) ja (Tonefest 2020, verkkodokumentti)

7 Tonefest -klinikka sisältö

Esittelen seuraavissa alaluvuissa [suunnitelmani](#) Tonefest-klinikan sisällön. Esittelen klinikan aiheet tekstissä samassa järjestyksessä kuin esittelin ne aidossa klinikkatilanteessa. Klinikat ovat katsottavissa näiden Dropbox-linkkien takaa:

<https://www.dropbox.com/s/yjilfhwiqbzch4o/Tonefest%20-klinikka%2010.2.2018%20%40Kultsa.mp4?dl=0>

<https://www.dropbox.com/s/y0c8s8yxr2py54y/TW%20Tonefest%20klinikka%202019.mp4?dl=0>

poisti: suunnitelmani

7.1 *Intro, TW's Boogie*

Klinikan aluksi soitin taustanauhan kanssa kappaleeni "TW's Boogie", vuodelta 1997. Tämä on osoittautunut hyväksi jäänmurtajaksi aiemmilla klinikoillani, joten päätin ottaa alkuun tämän turvallisen soittonumeron.

<https://open.spotify.com/track/2stb6CSFQA5NLIHfw8W6V7?si=igtRgAMqRMCa-BII4yXzeJQ>

Soiton jälkeen aloin suoraan esitellä tone-käsitettä, saadakseni yleisön huomion kohdistumaan päivän aiheeseen. Arvioin, että on hyvä määritellä asiasisältö selkeästi kuulijoille kuuluvaan ääneen. Esittelin siis heti alkuun klinikani tärkeimmän sisällön, eli "Mitä tone on?"

7.2 Mitä Tone on?

Tone on äänen väri tai soundi, muu kuin se korkeus, kesto, tai voimakkuus. Se on myös soittajan oma soundi, se mikä kulkee aina mukana laitteistosta riippumatta. Tone on myös tietenkin laitteista riippuva, eli siihen vaikuttaa moni asia.

7.3 Toneen vaikuttavat tekijät

Soittajan *aikomus* lienee tärkein yksittäinen osatekijä tonen muodostumisessa. Prosessi saattaa olla tietoinen, eli esim. "nyt kaivaudun kieliin oikein huolella" tai ihan vaan alitajuinen reagointi ympärillä vallitsevaan tilanteeseen. Oli valintatapahtuma johdettavissa kummasta reaktiosta tahansa, tiedostetusta tai tiedostamattomasta, on sillä suurin vaikutus siihen mitä aikomuksesta seuraa. Molemmissa aikomuksissa tuleva musiikillinen fraasi saa jonkinlaisen hahmon, vaikkei se olisikaan vielä tarkka. Tekninen toteutuskin muotoutuu samalla. Myös soundi laitetasolla muuttuu aikomuksesta/ideasta äänikuvaksi. Jokin ääntä muokkaava pedaali kenties painetaan pohjaan, kitaran mikrofoni valitaan yms. Nämä ratkaisut pohjautuvat siihen, miten soittajan estetiikan taju on muotoutunut, mitä levyjä on kuunneltu, mikä on se oma kitarasoundillinen sormenjälki, joka tulee lähes aina esiin lopulta. *Mikä soittajan päässä soi*, vaikuttaa eniten hänen valintoihinsa musiikillisissa tilanteissa.

Omaa soundia, eli tonea voi ja pitääkin kehittää ja mielellään harrastaa sen osalta seuranta. Tässä prosessissa valitaan kunkin hetkisen mieltymyksen valossa tietty

taktiikka sen mukaan mitä tuntuu puuttuvan tai mitä halutaan saavutettavan. Uuden taktiikan lukitseminen, esimerkiksi siinä, että nyt soitan nuppi+kaappi -yhdistelmällä combon sijaan, tai käytän lennokkaampaa vibraattoja ja enemmän sormisoittoa, ovat olleet suuressa osassa oman soundini kehittämisessä. Tärkein yksittäinen työväline on ollut oman soiton *tallentaminen* aina kun mahdollista. Olen ottanut hyväksi tavaksi keikojeni äänittämisen ja analysoimisen jälkikäteen. Oman soiton äänittäminen ja objektiivinen analysointi jälkikäteen on parasta mahdollista seurantaa ja johtaa haluttuun soundin kehittämiseen, kun kuulee miltä oma soitto eri konteksteissa kuulostaa.

Soiton opiskelussa aktiivinen kuuntelu on keskeistä kuten myös soundin oppimisessa. "Vastaukset ovat levyllä" on vanhan rumpumestarin Anssi Nykäsen viisaus, joka pitää populaarimusiikin opiskelussa hyvin pitkälti paikkansa. Todellista osaamista ei voi sanoa kuvailla tai nuotintaa, vaan kuulokuva on ainoa keino päästä opinnoissa pitkälle.

Aika harva opiskelija puhuu kuulemma soundista opinnäytetöissä, joten on hyvä avata peli sen suhteen. Soundi on kuitenkin rytmisen soittaminen hallinnan lisäksi tärkein osa modernilla musiikkikentällä operoivan muusikon ammattitaitoa. Tekninen ja musiikillinen osaaminen voidaan lopulta hyvin niputtaa osaksi "tonea", joka on se lopullinen soittajan soundi, tai musiikillinen lopputulos, se mikä kaiuttimista tulee ulos kuluttajalle.

Soundiani on kehitetty kentällä usein ja mietin miksi näin on. Yksi syy saattaa olla tilanteeseen tai tyyliin sopivat laitteet ja niihin perehtyminen. Olen hankkinut paljon kitaralaitteistoa eri tilanteita varten, joten eri tyyliin ja eri volyymeihin ja käyttötarkoituksiin löytyy oma selkeä lähestymisensä. Toinen syy tosiaan lienee, että olen tallentanut itseäni paljon ja pohtinut analyttisesti sitä, soundaanko hyvältä vai en. Aloitin prosessin yli 30 vuotta sitten soittamalla aluksi kasettimankalle talteen kitaraa ja sitten kuuntelemalla. Myöhemmin äänitin itseäni neliraiturilla, bändidemojia ja omaa musiikkia. Kun aloin aktiivisen keikkailun v. 1999, aloin taltioida keikkoja ja kuunnella miten soittoni ja soundini niissä toimii. Kaikki TV-ohjelmat, joissa soitan, katson myöhemmin taltioltani ja analysoin menestykseni soundin suhteen. Nykyään äänitän itseäni paljon omalla Sunbeam Imperial Studiollani ja sama tapa siis jatkuu. Olen myös alusta asti tehnyt yhteistyötä sali- tai TV-äänestä vastaavan miksaajan kanssa ja tutkinut yhdessä mikrofoniin valintaa, sijoittelua, kitaran ja vahvistimen valintaa, EQ:ta, kompressointia, sekä modulaatio- ja tilaratkaisuja. Kolmas tärkeä asia on kulloisenkin materiaalin tunnistaminen opettelu tai nopea omaksunta. Musikaalisuus yleisesti auttaa siinä, että uuden asian saa nopeasti haltuun, jolloin jää enemmän aikaa miettiä soundia. Toisaalta soundi vaikuttaa soittajan operointiin, joten kyseessä on kaksisuuntainen tie.

Kitaran tone voi olla hyvä monella tapaa, yhtä oikeaa vastausta ei ole. Kaikki liittyy soittajan tulkintaan ja vallitsevaan musiikilliseen tilanteeseen. Yhtä oikeaa soundia ei siis voida määrittää, mutta tietenkin sitä voidaan verrata yleiseen käsitykseen siitä, mikä kulloiseenkin genreen kuuluu.

Ns. "makuuhuonekitaristin" ongelma soundissa on usein se, ettei se ole tarpeeksi selkeä. Asenteen tonessa tulee olla sellainen, että kitara kuuluu salin perälle asti, tai kotikatsomoihin ja pystyy vastaamaan haasteeseen isossakin orkesterissa. Monesti keskikiäniä on soundissa liian vähän, ne kun yksinään soittaessa kuulostavat karskeilta. Rumpuja, bassoa ja koskettimia sekä laulua vastaan on kuitenkin oltava taajuuskaistan alueita, joissa kitaran soundi "leikkaa läpi" ja siinä kohtaa keskikiänet ovat isossa osassa. 100-200 hertsin alueella on pystyttävä sovittamaan soundia basson kanssa samalle viivalle, soivan alueen 500-700 hertsin komotus taas koskettimien kanssa ja 2-5 kHz ylempi middle puukottamaan läpi rummuista, kuten hi-hat ja symbaalit, kuitenkin ottamatta kaikkea tilaa samalla tärkeällä alueella laulun kanssa. Mutta jos nämä saadaan kaikki maaliin orkesterin sisällä, tulee soundista lomittainen niin että kaikki osat alueet tukevat toisiaan ja kuuluvat samalla kaikki hyvin. Kyse on tietysti myös sovittamisesta ja balansseista, jotka ovat jälleen tärkeitä yksittäisiä osia mietittäessä tonea kokonaisuudessaan.

Gainin, eli särkijän määrä erityisesti raskaassa musiikissa on tärkeä päätös. Dynamiikan tulee olla jokseenkin hallussa, mutta kuitenkin riittävän hengittävää, siten että kitarakompin aksentointi vielä välittyy, mutta soundi säilyy lihaisana. Monesti dynamiikan puutteen vuoksi särkijäsoundi välittyy liian hiljaisena puhtaaseen verrattuna ja nostamalla särkijäsoundin tasoa päädytään humisevaan ja tukkoiseen soundiin, kun dynamiikkaa ja middlealuetta on liian vähän.

Soittotekniikka vaikuttaa toneen isosti. "Plektra on halvin EQ" toteaa Kitarapajan Jaakko Kiikeri viisaasti. Eri paksuiset ja eri materiaaleista valmistetut soittolehdet ovat erinomainen apuväline soundin muokkauksessa. Plektrasuunnan valinta soitettavan äänen suhteen merkitsee paljon. Alas- tai ylöspäin vaikkapa kokonaisuudessa soitettussa melodian pätkässä on eri soundi ja fiilis. Kitarassa saman äänenkorkeuden saa soitettua monelta kieleltä, joten kielen valinta vaikuttaa paljon soundiin äänenväriältään ja sustainiltaan ja kitarakohtaisesti myös dynamiikaltaan. Lisäksi oikean käden soitto-kohta kielellä vaikuttaa hyvin paljon, sul ponticello eli lähetä tallaa on kireämpi ja sul tasto, eli läheltä kaulaa lempeämpi.

8 Tonen universaali peruskivi

Seuraavissa alaluvuissa tone pilkotaan helposti ymmärrettäviin osiin. Kunkin aiheen kohdalla varmistetaan, että perustiedot ovat kunnossa. Näiden fundamenttien päälle on hyvä muodostaa oma mielipiteensä ja näkemyksensä tonesta. Erilaisia soundillisia tilanteita ja haasteita, sekä aistihavaintojensa korrektiutta voi käsitellä, kyseenalaistaa ja kehittää, käytännön esimerkit luovat edelleen selkeyttä asiaan.

Molenda (2010 video 23-25) kertoo tone-videollaan sen merkityksestä.

8.1 Gain

Gain, eli kitaristillisessä kielenkäytössä tavallisemmin äänensärkijän, eli "särön" määrä on ehkä merkittävin yksittäinen tekijä kitarasoundissa. Toisin kuin monissa muissa soittimissa, sähkökitarassa nimenomaan halutaan vahvistaa, yliohtaa ja värittää signaalia, jonka sähkökitaran magneettiset mikrofonit talteen poimivat.

Särö on äänen aaltomuodon clippaamista, se siis vääristää signaalia, mutta toivotulla tavalla. Mitä vähemmän soundissa on särkijää, sitä enemmän siinä on dynamiikkaa. Siksi eri gainisia soundeja soitetään vastakkaisella dynamiikalla. Oikein säröistä soundia voi runtata ja kaivaa ihan huolella, kun taas puhdasta rautalankasoundia on syytä käsitellä lempeämmin. Poikkeuksia on, disco-vatkaus menee usein reilummalla kädellä, mutta tällöin käytössä on usein dynamiikkaa rajoittava kompressori.

Gain-, eli särkijän perusluokitukset ovat omassa kirjoissani puhtaasta säröisempään seuraavat:

1. D.I. eli direct injection eli suoraan kitarajohdosta esim, äänipöydän etuasteessa vahvistettu soundi
2. Clean, eli sähkökitaran ja vahvistimen yhdessä tuottama puhdas tai puhtaahko soundi, on makuasia missä kohtaa tuo veteen piirretty viiva kulloinkin kulkee. Tähän kuuluvat kaikki ison vahvistimen runsaan headroomin, eli puhtaan tehon

mahdollistamasta kristallin kirkkaasta pianomaisesta soinnista ja hieman rasahtavaan vintage-henkisen pienitehoisen vahvistimen clean-soundit.

3. Reunasärö on usein clean-soundi, jota särötetään miedosti särkijäpedaalilla (overdrive) tai clean boostilla, joka lisää vahvistimeen tulevan signaalin voimakkuutta aiheuttaen signaalin säröytymistä kitaravahvistimessa.

4. Jynkytys- eli komppisärö tarkoittaa esim. kaksikanavaisen kitaravahvistimen kakkoskanavan omaa särkijää tai puhtaamman alustan (clean) säröttämistä isompi-gainisen särkijäpedaalin tai kahden peräkkäisen pedaalin avulla. Tämä pitää sisällään jo sen verran gainia, että ns. pinch harmonic -tekniikka on mahdollinen, eli ääni saadaan "kiljahtamaan" plektran ja peukalon peräkkäistä kosketusta hyväksikäyttäen.

4. Lead-soundi on vielä selvästi gainikkaampi kuin komppisärö, se voi olla vahvistimen kolmas kanava, tai komppisärö, jota vielä tuupataan boosterilla tai OD:lla, joskus jokin itsenäinen distortion-pedaalikin ajaa saman asian. Tällä tiluttaminen on vaivatonta ja dynamiikka aika pientä.

5. Fuzz, joka on jo kuin syntetisaattorin kanttiaalto-soundi, eli melko lailla dynamiikaton ja usein hyvin luonteikas ja kuin itsestään soiva.

Kuvio 2. Harmoniset kerrannaiset värittävät 220hz taajuudella soivaa siniaaltoja.

8.2 EQ:

Kitaran taajuusvaste, eli EQ on kenties toiseksi merkittävin kitarasoundiin, eli toneen liittyvä äänitekninen käsite. Kitarasoundi voidaan jakaa esim. seuraavasti:

1. Matalat taajuudet, eli tonen "body" alkaa kulloinkin käytössä olevan kaiutinelemntin ja niistä laaditun kaiutinkotelon mukaan n. 50-60 Hz:in kohdilta. Eniten "botnea" tuntuu olevan suljetussa isossa kaiutinkaapissa, jossa on sisällä isot elementit, esim. legendaarinen Marshallin 4x12" kaappi. Kitaran Ala-E värähtelee n. 80 Hz kohdilla, baritoni-kitarat jatkavat tästä alaspäin, kitarakaappi toistaa.
2. Sähkökitaran merkittävin yksittäinen pala taajuuskaistaa on ns. "middle" -taajuudet, joiden sisällä esiintyy usein esim. kitaravahvistimen luonteen paljastava korostuma taajuusvasteessa. Fender-tyyppisissä vahvistimissa se on noin 500 Hz:in kohdalla, kun taas Marshall-perheessä n. 800 Hz:n kohdalla. Nämä ovat merkittäviä taajuuksia kitaran soinnin kannalta, ne tuovat soundiin äänen soivuutta ja läpitunkevuutta. Ns. "ylä-middle" sijoittuu tietenkin tuosta ylemmäs. 2-4kHz on ihmisen herkin kuuloalue ja tuolla sijaitsee myös merkittävä määrä kitaran soundista. Puukkoa, kolinaa, siritystä, sirkkeä, jokatapauksessa paljon erilaista läpitunkevaa ääntä esiintyy tuolla alueella.

3. Treble. Kitaravehkeet eivät usein toista kovin paljon yli ainakaan 10 kHz:in, enemmänkin ehkä 5-6 kiloon asti, mutta yläpää on usein hyvää ja sitä tarvitaan enemmän silloin kuin soitetaan bändin kanssa, samoin kuin ylä-middleäkin.

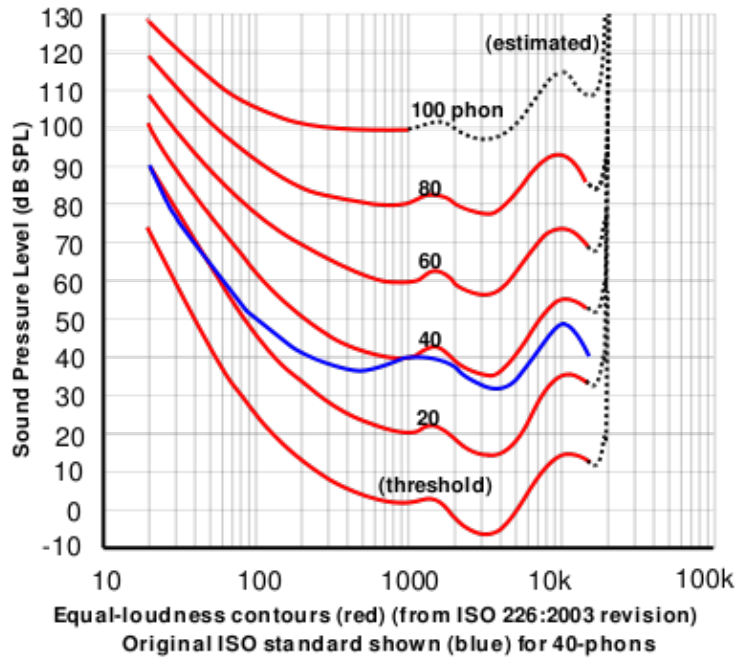
4. Presence on pääteasteen "ylähyllä" eli, eli äänenvärinsäädin, jolla saadaan soundiin lisää yläpäää kun se on jo saavuttanut pääteasteen. Etuasteessa tehdään usein nuo muut Bass/Middle/Treble nk. "tonestackissa".

Olen kehittänyt kitaristeille EQ-ajattelua vahvistamaan ja kuulohavaintoja tukemaan systeemin, jossa annetaan kulloisellekin taajuudelle vokaali, joka mielestäni parhaiten ilmentää tuota aluetta. Nämä ovat: O (100-200Hz), U (300 Hz) A (1kHz), Ä (2kHz) ja I (3kHz-). Nämä vokaalit toimivat klinikalla erinomaisesti EQ-käyrän suunnan osoittajina ja niiden selkeyttä on kiitelty, yleisö on saanut tästä oivan työkalun hertsialueiden hallintaan.

Kuviossa 3 näkyy klinikalla käytetty 500 Hz:in kellokorostus, jolla saadaan kitarasoundista kuuluville vokaali U:n ja A:n välistä, eräänlainen "ikuinen roudan maa" kitara-soundissa, yksinään raju, mutta kokonaisuudessa merkittävä kitaran kuulumista avittava taajusalue.

Kuvio 3. Kellokorostus

Kuvio 4. Korvan herkkyys on erilainen eri taajuuksilla. Korvan herkkyyttä kuvataan ns. Munson-Fletcherin kuulokäyrillä. Kuulokäyräkuvassa vaaka-akselilla on äänen taajuus, pystyakselilla fyysikaalinen voimakkuus. Käyrät kuvaavat, miten voimakkaana ääni keskimäärin kuuluu. Kuulokäyrät kuvaavat korvan ominaisuuksia. Korva on hyvin epäherkkä matalille äänille. Äänen voimakkuuden tulee olla varsin suuri, ennen kuin matala ääni aistitaan. Samoin korkeille taajuuksille korva on epäherkkä. Korva on herkin alueella 2-5 kHz

Kitarasoundin jälkikäsitelly sen jälkeen, kun se on saatu talteen esim. kitaravahvistimen edestä mikrofoniin, on mahdollista. Pitää kuitenkin muistaa että "eequuttamalla" ei pystytä enää pelastamaan soundia, vaan siihen voidaan vain lisätä/vähentää esim. ylä-/alapäättä.

8.3 Kompressio:

Kompressointi tarkoittaa kitaristille usein "kompura"-pedaalia, jolla on totuttu liiskamaan soundia, eli vähentämään dynamiikkaa ja lisäämään samalla sustainia. Tämä on kuitenkin vain osa totuutta.

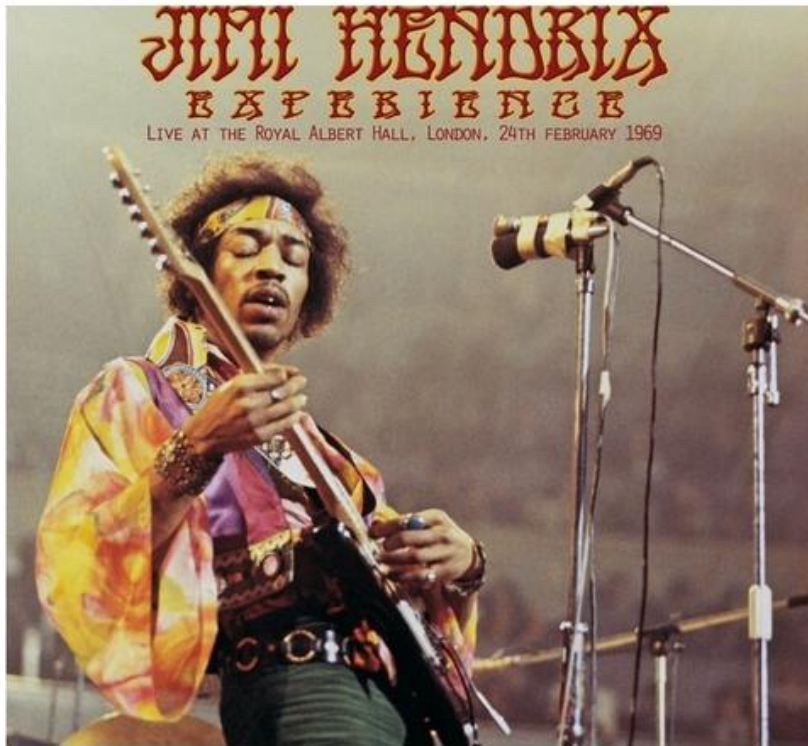
Minkä tahansa soittimen äänen tunnistettavuus on äänen alukkeen varassa, se on merkittävin yksittäinen osa siinä mielessä kitaran tonea, hyvin suuri soundi-info on äänen alukkeessa. Kompressoimissa äänen "envelope" muuttuu.

Kompressoinnin perussuureista attack tarkoittaa sitä nopeutta ajassa jolloin kompressorin työskentely alkaa, usein se on n. 10ms tai alle, kitarapedaaleissa fiksattu, eli aina sama aika. Threshold tarkoittaa sitä voimakkuutta signaalissa, jonka yli pitää mennä, että kompura työskentelee. Release on se aika, jolloin kompura lopettaa, kun thresholdin ylittävää ääntä ei enää havaita. Näitä säätämällä on mahdollista manipuloida kitarsignaalin transienttia, eli aluketta ja äänen häntää myös. Ratio on puristussuhde, jolla kompressorin työskentelee.

Itse käytän mietoa asetusta, joka on lähes aina päällä. Se on Mad Professor Forest Green Compressorin "sustain" -asetus, joka on samalla "parallel"-, eli rinnakaiskompressorin, joka tarkoittaa sitä, että se päästää samanaikaisesti läpi myös dry-, eli kompressoimatonta signaalia. Näin saadaan ns. "best of both worlds" -soundi aikaan.

8.4 Modulaatiot, reverb, delay, wah, etc.

Aikaperusteisilla efekteillä maisemoidaan soundi sopimaan kulloiseenkin tilanteeseen. Ne tuovat syvyyttä ja 3D-fiilistä kokonaisuuteen. Ne ovat tavallaan sama kuin varjostus sarjakuvalla, tekevät usein kaivattua kontrastia. Modulaatioefektit saavat aikaan liikettä ja usein toivottua epämääräisyyttä, leveyttä ja toimivat myös ajan puitteissa filttereinä. Wah taas on manuaalisesti manipuloitava filteri. Efektit ovat aina olleet iso osa sähkökitaraa ja tone. On vaikea kuvitella Hendrixiä (kuvio 5) Iman Univibea tai Wahwahia tai The Edgeä ilman delayta.

Kuvio 5. Kokoelma: The Jimi Hendrix Experience

https://open.spotify.com/album/1tNY-WqvzsQ4A0gNDX9Qhog?si=15hl_toPR4K4x6vfgwowRQ

8.5 Sisäisen kuulemisen, tulkinnan ja soittotekniikan vaikutus

Tärkein osatekijä soittajan tonessa on se mitä hän soitollaan tavoittelee. Merkittävää on se, millainen mielikuva tonesta on soittajan mielessä ennen kuin itse soitto edes alkaa. Intentio määrittää sen mitä soittimesta tulee, muuten kyseessä on valju "haahuilu". Musiikin sisäistäminen on tässä avainasemassa, taitava muusikko osaa kuulla osansa päässään jo nuottia lukiessaan. Huippumuusikko on täysin vaistonvarainen ja osaa mukauttaa tonensa vallitsevaan musiikilliseen miljööseen.

Selkeys on soundissa hyve, se tekee siitä voimakkaan ja helposti havaittavan, se kuuluu orkesterin seasta ja välittyy kuulijalle takariviin asti. Selkeyttä auttaa rytmiiikan suve-reeni hallinta, eli äänet alkavat ja loppuvat ajallaan, fraasit ovat selkeitä ja alkavat ja loppuvat oikeille tahdinosille ja synkopointi tai kolmimuunteisuus sopivat vallitsevaan tunnelmaan. Harmonian ilmentäminen soitossa lisää myös selkeyttä, toisaalta taitava soittaja pärjää vähemmällä yhdenaikaisilla äänillä komatessa, eikä tuki äänikuvaa. Kaikki perustuu estetiikkaan ja kokonaisuuden hallintaan lopuksi. "Vastaukset ovat levyillä", kuten mielestäni kaikkien aikojen suomalainen rytmimuusikko Anssi Nykänen usein osuvasti tokaisee.

8.6 Taktiikan valinta

Tyylikeinot ja tekniikat voivat olla soittajan taktinen valinta. Sama soundi laitteiden ja säätöjen osalta voi tuottaa erilaisen tonen soittotekniikasta riippuen. Jo sormilla soittaminen vs. plektralla soittaminen tuottaa eri soundin ja fiiliksen.

Soundi voi olla esteettiseltä valinnaltaan geneerinen tai kantaaottava. Fuzz olisi kantaaottava rautalankabändissä, kun taas rautalankasoundi olisi erikoisempi diskobändissä.

Teesi/antiteesi/synteesi -ajattelu kutsuu nostamaan kappaleen kulloistakin haluttua fiilistä mahdollisella vastakkaisasettelulla tilanteeseen normaalisti sopivan soundin si-jaan. Kappale ja tarkemmin sovitukset määrittää sen mikä kulloinkin toimii, usein moni vaihtoehto on hyvä, mutta joskus tavanomaisin valinta on paras ja joskus se kaikkein kummallisinkin.

Soundin ja kitaran valinta voi olla taktinen myös siinä suhteessa, että soundi soittaa ikään kuin soittajaa. Soittaja toimii eri tavalla operoidessaan Marshallin "pinolla" ja Les Paulilla vs. Telecaster- ja Tweed Fender -combo. Joskus on hyvä päästä rooliin siihen kuuluvalla laitteistolla.

Michael Molenda (Molenda 2008, verkkodokumentti.) kertoo artikkelissaan The Homogenization Of Rock Guitar Tone, Guitar Player 2008, kuinka sähkökitaran sankarien Tonet ovat aiemmin olleet hyvinkin erilaisia keskenään ja kuinka soundi-ihanne on yhtenäistynyt vuosien varrella. Tämä on hyvä muistutus siitä, että taktinen soundin valinta on yksi hyvä tapa erottua joukosta.

8.7 Soundiparit, selkeä vs. hahmoton

Alla on esimerkkejä soundipareista kontrastien hakemiseksi. Näitä ovat esimerkiksi:

-Rytminen, metriikkaan sidottu vs free

Yksi iso osa soundia on tietenkin se, mitä kukin valitsee musiikillisesti toteutuvan. On suuri ero soittaa täsmällisesti "gridissä" kuin vaikka poiketa siitä tahtoen tai tahtomattaan. Asioista saa hyvin selkeän kuuloisia, jos ne soittaa hyvässä ryhdissä. Musiikin saa toisaalta svengaamaan hyvin erilaisilla tavoilla, jos oikeasti osaa luontevasti sijoitella omaa "taskuaan" eli sitä kohtaa taimillisesti jossa soittaa. Rytmillisen ilmaisen vastakohta olisi täysin taimiton "free", jossa kellutaan vapaasti ja ajoitukset sidotaan enemmän abstraktioihin.

-Fraasi vs äänikasa

Tämä on jatkumoa edelliseen. Yksi fraasi, eli musiikillinen lause on parhaimmillaan hyvin selkeä ja osuu synkopoinniltaan täydellisesti vallitsevaan musiikin virtaan, vieden sitä jopa eteenpäin. Tämän vastakohta on sama asia soitettuna niin, että suorite kestää ehkä noin saman ajan, mutta niin etteivät äänet putoa tahdinosille, eikä soittoa liimata svengiin kiinni, vaan suoritus jää irralliseksi ja sekavaksi.

-Harmoniaa ilmentävä vs. modaalinen/ambivalentti

Soittaja voi valita lähestymisenä tonaalisesti tai modaalisesti. Selkein äänikuva syntyy siitä, että soittaja ilmentää ympäröivää harmoniaa linjoissaan ja saa purkauksin jopa aikaan eteenpäin vievän tunnelman. Toisaalta on mahdollista soittaa horisontaalisesti ja luoda tai olla luomatta jännitteitä sointuihin sopivilla/sopimattomilla äänillä.

-Dynaaminen vs dynamiikaton

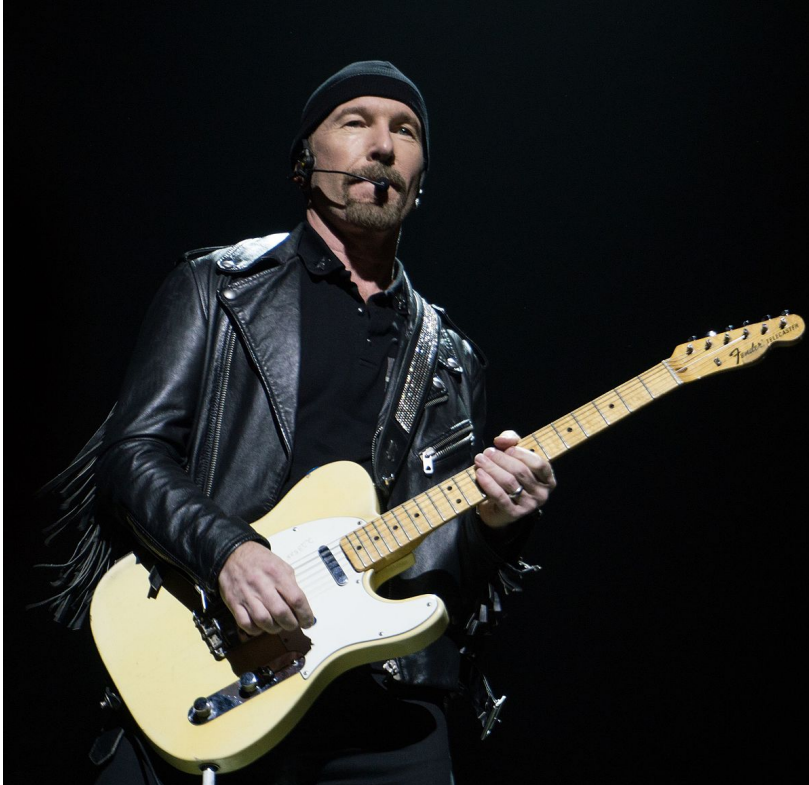
Yksi parhaista keinoista manipuloida tonea on dynamiikka. Sen voi tehdä laitteiston kanssa gainilla ja kompressoinnilla mutta myös soittajan toimesta, eli soittaa ääni hiljempää tai kovempaa, myös erilaisilla äänensävyillä on eq-henkinen vaikutus, joskus plektra on paras eq ja iskun voimakkuus vaikuttaa tähänkin. Ajateltua voimakkaampi soitto saattaaakin tuottaa vähemmän alapäätä, vaikkei näin ollut tarkoitettu. Joskus on paikallaan hallita voimaa pitkiäkin aikoja ja pitää näin yllä konsistenssia, soundikin

pysyy parhaana mahdollisena, kun sitä ei kompressoida liikaa tai säröä ei ole liikaa vain dynamiikan hillitsemiseksi. Tätä sweet spotia on syytä hakea koko signaalitien osalta. Monet mestarilliset rokkiraidat on soitettu hyvinkin dynaamisella laitteistolla ja bändin keskellä tai levyllä tämä tasoittuu. Makuuhuonekitaristin helmasynti on usein liika särö ja dynamiikaton soundi.

-Kuiva vs. märkä (efektoimaton vs. efektoitu)

Efektoinnilla on huima vaikutus soundiin. Ensinnäkin esim. delay- tai reverb -efektit tuottavat ihan uutta ääntä jo soitettujen perään, yleensä sellaisenaan toistetun osan fraasia (delay), tai sen heijasteista koostuvan hännän (reverb). Näitä efektejä voi käyttää tavallaan kuin sarjakuvapiirtäjä käyttää varjostusta; niillä saadaan soundiin hyvää 3D:tä, eikä niitä ole syytä pelätä käyttää hyvin isostikin tarvittaessa. Esim. U2 -yhtyeen The Edgen delay-nerokkuus on iso osa koko bändin soundia (kuvio 6).

Toisaalta aivan riihikuiva linjasoundi voi olla parasta mitä rytmiträkki disco-henkiseen kappaleeseen vaatii. Näiden välimaastosta voisi olla esim. studiotilassa mikitetty kitara-vahvistin, joka saa edes hieman tilaa ympärilleen mikrofonin poimimana, tai tilamikistä, tai hienoisesta slap back -delaysta.

Kuvio 6. U2: The Joshua Tree
<https://open.spotify.com/album/4mULDk6YXrFTfSwwm4M3?si=nS5r2FBRQUClgSHqYBTcEQ>

8.8 Laitteiden vaikutus

Kitaralaitteiden vaikutus kokonaisuuteen yliarvioidaan helposti. Silti niillä on yksittäiselle soittajalle paljon merkitystä. Ja hyvät työkalut ovat tärkeitä tietenkin, toimintavarmuus ja vireisyys ovat arvostettuja hyveitä. Kitara- ja vahvistinklassikoiden perussävyt, kaiuttimet, kielenpaksuudet, plektrat, johdot, efektit ja tallennusketju ovat asioita, joiden kanssa täytyy tulla tutuksi ja harrastaa empiiristä tutkimusta, se on ainoa avain lopulliseen tietämykseen asiasta.

Hyvä tone on sellainen, jossa osa-alueet tukevat tavoitteen saavuttamista, eli musiikillisesti mennään maaliin. On hyviä tummia ja kirkkaita, vähä- ja runsasgainisia soundeja, mutta ei ole olemassa sitä "parasta soundia", vaikka tiettyjä tunnustettuja kitara/vahvistin-yhdistelmiä toki on olemassa.

8.9 Freelancerin havaintoja Tonesta

Volume on osa tonea. Särösoundin pitää olla reilusti puhdasta kovemmalla. Päinvastoin tilanne on koominen, dynamiikka pitää huomioida ja huolehtia siitä, että lujaa fyysisesti soitettuna puhdas ei ole säröä kovemmalla, vaan molempien peak volume on suurinpiirtein sama.

Headroom on tärkeä ottaa huomioon, jos on itse vastuussa volumensa hallinnasta, kuten usein pienemmillä keikoilla on. Päätesäröllä oleva vahvistin soundaa hyvältä moneen, mutta sen volumea ei saa enää nostettua vaikkapa ketjun lopussa olevalla boosterilla. Monikanavainen vahvistin tai monen vahvistimen käyttäminen saattaa ratkaista tällaisen ongelman, tai esim. mallintavan kaiutinsimulaattorin kuten Torpedon käyttäminen volumenhallintaan. Headroomia edellyttää myös hyvin puhdas soundi lujalla.

Soundi yksin vs. soundi bändissä: Yläpäättä, tai ylämiddleä on yksin soittaessa helposti liian vähän. Bändisoitossa täytyy soundissa olla "puukkoa", ns. "makuuhuonekitaristin" soundi kärsii usein liiasta miellyttävyydestä ja läsnäolevuudesta. Mukavuus ei saisi mennä myöskään soundin edelle, on parempi soittaa hieman liian vähällä gainilla, jolloin on tehtävä työtä ja syntyy energiaa, joka välittyy.

9 Laitteet

Klinikoillani laitteistonani toimi Anssi Kelan keikoilla käyttämäni kokonaisuus (kuvio 7). Käyn signaaliketjun läpi plektrasta kitaran mikitykseen käytettävään mikrofoniin asti:

-Plektra on Dunlopin Usa Nylon 1mm

-Kielet kitarassa ovat D'addario XL .11-.49 setti

-Kitara on Gibson E-335 vuodelta 1967

-Kitara johto on Evidence Reveal 3m

-Pedaalilauta on Custom Boardsin kasaama "TW III" (kuvio 7), linkki siihen:
<https://www.customboards.fi/blogs/custom-boards-gallery/tuomas-wainola-iii>

Kuvio 7. TW Lautu III

Pedaalilauta TW III sisältää signaalitietä seuraten järjestyksessä seuraavat pedaalit:

-Jam Pedals Waheke wah-wah, Mad Professor Snow White Autowah, Mad Professor Forest Green Compressor, Analog Man King Of Tone, J.Rockett Archer, Fulltone OCD, Lovepedal Hi Volt, Fulltone Ultimate Octave, MI Audio Psilocybe, Jam Pedals Water Fall, T.C. Electronics Alter Ego, Eventide H9, Van Amps Reverbmate, Wampler Decibel.

-Johto pedaalilaudasta vahvistimelle Evidence Audio Reveal 6m

-Kitaravahvistin Bad Cat Black Cat 30 W

-Mikrofoni kitaravahvistimen mikittämiseen Røde M2

Kuvio 8. Badcat-vahvistin, jota käytän klinikoilla

Tonen tutkijana on hyvä tietää miltä alalla klassikoiksi muodostuneet soundit pitävät sisällään. Sounditietoisuutta ajatellen ja tottakai työelämän erilaisia tilanteita varten oma laitteistoni on laajahko läpileikkaus erilaisiin sähkö- ja akustisen kitaran soundeihin. Olenkin vuosien varrella taloudellisen tilanteen antaessa myöten hankkinut vintage-kitaroita enimmäkseen Fender- ja Gibson -tuoteperheistä, mutta myös tilannut erikoisempia instrumentteja soitinrakentajilta tarpeen mukaan. Näistä soundeista ei voi lopulta oppia niitä itse kuulematta ja kokematta. Onneksi on olemassa esim. MES soitinpankki josta arvosoitimia saa vuokrata pilkkahintaan.

9.1 Kitarat

1. Tokai Love Rock '91 Musta
2. Tokai L-320 Hifi Sunburst

3. Tokai LC 85 Musta
4. Tokai EMG
5. Warmoth-Strato
6. Warmoth "Nuno" 42nd Street Custom Guitars
7. 1980 Dobro, Olli Haaviston ex
8. Peavey Wolfgang EVH Signed
9. Takamine Hirade Nylon
10. Kauko Liikanen ASBR 1995
11. K.Yairi Koa WY-1K
12. 2001 Dana Bourgeois Ricky Scaggs Country Boy Model
13. Fender Custom Shop Stratocaster "Long Island Cherry Pie"
14. Fender Custom Shop Stratocaster '97 Cunetto Relic Ex-Nalle
15. Fender Roadworn Telecaster Mexico
16. Fender Telecaster '67 Sunburst Custom Color
17. Fender Telecaster Japan '85 TW
18. Fender Stratocaster '58 Lottonen re-refin
19. Fender Stratocaster '68 Ex-Jakoila
20. Fender Jazzmaster '62 Fiesta Red
21. Vinetto DC-60 Stratocaster

22. Gibson Les Paul Heritage Standard '80
23. Gibson Les Paul Gold Top '79 P90 Bigsby
24. Gibson ES-335 '80
25. Gibson ES-150 '49
26. Gibson SG '06 VOS
27. Gibson ES-335 '67
28. Gibson Firebird '76
29. ESP Ltd Viper Baritone
30. Gretsch Country Club '57
31. Aurora TW Super Strat
32. Anders Liljeström Juniper Parlour
33. Anders Liljeström semi hollow Baritone
34. Versoul Buxom 12 Baritone
35. Paasonen OM
36. Gibson Les Paul '13 CS R9
37. Lap Steel ex-Terttu
38. Banjo Vintage Ibanez Ex-Vuorenmaa
39. Mandoliini Eastman Ex-Vuorenmaa
40. Gibson Chet Atkins Nylon

41. Epiphone Triumph Regent '53
42. Ovation (Nashville Tuning)
43. Peavey 700 Ex-Pusa
44. Basso Squier JV '80
45. Mosrite Ventures '65
46. Gibson J-50 '53
47. Novo Serus J
48. Music Man Bongo Bass Ex-Hane
49. Juan Cortes Baeta Charango
50. Hammertone 12-kielinen sähköinen oktaavikitara, Ex-Nikku
51. Stratocaster '64, refin. L-sarjalainen Tukholmasta.
52. Gibson ES-330, ex-Jarmo Hynninen, Pauli Halme, Petri Matero, Pelham Blue refin

9.2 Vahvistimet

1. Bogner Ecstasy + 4x12"
2. Fender Twin 80's
3. Fender Vibrolux '57
4. Vox AC30 '64
5. Bad Cat Black Cat 30W

6. Swart AST 22W
7. Marshall JCM 800 '80
8. Marshall 2550 Silver Jubilee
9. Roland Micro Cube
10. Mad Professor 2x12"
11. Fender Deluxe Reverb '72 Nallen ex
12. Marshall JMP50 Small Box '67-'68 Heinän ex + Marshall 2 x 12"
13. MP 101 Head w/TW mod
14. MP 4 x 12"
15. Peavey Classic 4 x 10"
16. Randall
17. Fender Princeton '64
18. Mesa/Boogie Studio Pre
19. Marshall JMP-1
20. Two Notes Torpedo

9.3 Efektilaitteita ja pedaaleja yhteensä yli 100, tärkeimmät:

1. Binson Echorec Ex-Jaakonaho

2. Fulltone Tube Tape Echo
3. 3x Fulltone OCD
4. Plasma ja Plus, Gamechanger Audio
5. Roland Chorus Echo
6. Fulltone Tri-Chorus
7. Paasonen Univibe
8. Paasonen Mirage Phaser
9. Paasonen Otsola Fuzz
10. Björn Juhl Baby Blue OD 4 Button
11. Björn Juhl Honey Drive
12. Mad Professor: Fire Red Fuzz, Forest Green Compressor (x3), Royal Blue Overdrive, Little Orange Phaser, Little Green Wonder, Kosmos, Snow White Autowah, Dual Blue Delay etc.

10 Tone-klinikan arviointi ja pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoite oli toteuttaa kaksi klinikkaa ja pohtia niiden kehittämistä. Tässä luvussa arvioin pitämieni tone-klinikoiden onnistumisia ja kehittämiskohteita ja pohdin klinikoita opinnäytetyöni tutkimuskysymysten näkökulmasta.

Tonen valinta aiheeksi oli onnistunut ja synnytti paljon pohtimisen aihetta, joka hyödytti itseäni ja yleisöä myös palautteen mukaan.

Tone-klinikat suunniteltiin mahdollisimman hyvin. Aiheita mietittiin kuukausien ajan ja käytännön esimerkkejä, sekä yleisölle uusia havaintoja tonesta saatiin tarjottua. Molemmat esitykset on todistettavasti pidetty, on tarkasteltu videolta tuloksia ja mietitty ehdotuksia parannuksiksi.

10.1 Missä onnistuin klinikkaa pitäessä

Vuoden 2018 klinikka meni ensimmäiseksi kerraksi hyvin. Yleisö vaikutti tyytyväiseltä ja jaksoi kuunnella kärsivällisesti koko esityksen, mutta esitti myös hyviä tarkentavia kysymyksiä. Raportoin tilaajalle esityksestä ja hän oli tyytyväinen. Tilaja sanoi minun klinikallani olleen eniten yleisöä ja tarjosi mahdollisuutta esiintyä myös seuraavana vuonna.

Asiasisältö tuntuu menneen kohtuullisen hyvin perille monimuotoiselle yleisölle. Paikalla oli ammattilaisia, harrastajia, nuoria ja audioalan asiantuntijoita, joilta kaikilta klinikka sai hyväksyntää. Aika näyttää miten tieto kunkin kohdalla vaikuttaa heidän omaan Toneensa.

Klinikka tuli pidettyä täysimääräisenä, laitteet toimivat, puhetta saatiin tuotettua ja klinikan mitta saatiin pidettyä sovitussa ajassa. Esimerkkiäänitteet toimivat ja arvioni mukaan kaikki kuulivat tarpeellisen. Pyrin huomioimaan yleisön kysymyksiä ja vastaamaan niihin. Huomioitiin. Yleisöltä tuli kiitosta ja minut tilattiin uudelleen vuodeksi 2019. Työn voidaan sanoa onnistuneen

Ekvalisoinnin vokaali-esimerkki (ks. luku 7.2) oli hyvä idea jonka myös yleisö pystyi havainnoimaan, tätä täytyy jatkossakin käyttää ja kehittää.

10.2 Mitä olisi voinut tehdä toisin?

Paremminkin olisin voinut selostaa asioita, ns. vääntää rautalangasta asioita, joita tein esimerkkien aikana. Esim. "nyt painan särkejäpedaalin päälle, nyt laitan eq-plugarin päälle." Suuren yleisön voi olla vaikea havainnoida kaikkea edessä tapahtuvaa, joten huomion kiinnittäminen tulee varmistaa.

10.3 Mitä työn tekeminen opetti?

Kitaraklinikoiden pitäminen opetti sen, että kiinnostavimpia yleisölle tuntuvat olevan tosielämään perustuvat esimerkit, mutta myös perusasioille on tilausta. Myös ainakin kehittämäni vokaalit/eq -esimerkin käyttäminen oli uutta käsittääkseni klinikkojen saralla ja tuntui saavan hyvää vastakaikua. Tästä lähtökohdasta tutkimalla klinikkaa on edelleen hyvä kehittää eteenpäin.

10.4 Miten tone-klinikasta saattuja kokemuksia voi hyödyntää ja soveltaa?

Seuraavat klinikat tulevat jatkamaan tätä onnistumista ja kenties tästä saan muihinkin medioihin, kuten lehtiin tai YouTube -videoihin aineksia. Hankkimalla lisää klinikoita, saisi tälle luontevaa jatkoa.

10.5 Miten työ palvelee oman ammatin kehittymistä?

Tonen miettiminen on aina hyvästä kitaristille, kunhan ei mennä siinä joka päivä liian pitkälle, välillä on ihan hyvä lukita vastaus hetkeksi. Eli tutkitaan toden teolla asiaa, kokeillaan eri laitteita ja lähestymistapoja, mutta päätetään sitten lopulta pitäytyä yhdessä tietyssä näkemyksessä jonkin aikaa ja harrastetaan seuranta sen osalta, että menttiinkö parempaan vai huonompaan suuntaan. Kyseessä on kuitenkin koko uran mittainen prosessi, jonka ei lopullisesti kuulukaan loppua, tätä tarkoitusta klinikan analysointi tukee loistavasti. Seuraavat klinikat ja julkaisut muissa medioissa ovat hyvä looginen askel tästä eteenpäin.

10.6 Miten klinikkan myötä syntyneitä tuloksia voisi syventää?

Asiakaskysely voisi olla hyvä tapa oppia klinikan vaikutuksista, mutta siihen ei tällä kertaa ole mahdollisuuksia. Itsereflektio lienee paras keino tässä kohtaa. Sain kuitenkin molempien klinikkojen jälkeen spontaania yleisöpalautetta, joka rohkaisee edelleen pitämään tällaisia klinikoita.

10.7 Mitä jatkoproduktioaiheita työstä voisi esittää?

Erikoistuminen vain tiettyyn osa-alueeseen, kuten Tone studiossa, Tone TV-työssä, Tone IEM:iä käytettäessä voisivat olla hyviä jatko-osia. Aihe on niin laaja, että kunkin osa-alueen syventäminen on mahdollista pitkällekin.

10.8 Mitkä ovat työn laajemmat sovellusmahdollisuudet?

Kitaran Tonea käsittelevät klinikat, lehti jutut ja videot ovat hyvä laajennuksia ja sovellusmahdollisuuksia tälle työlle. Tone-klinkasta voisi brändätä tuotteen, jota voisi tarjota edelleen yhteistyössä esim. kitaralaitteisiin erikoistuneen yrityksen, Custom Soundsin kanssa.

10.9 Millaisia kehittämiskohteita havaitsin?

Tuntuu että suosituimpia klinikkasisältöjä ovat tosielämän esimerkit, eli millä levyllä, keikalla, tai TV-ohjelmassa mitään soundia on käytetty ja miten se toteutettiin. Tätä voisi edelleen suhteessa lisätä klinikan sisällössä.

Viestinnästä klinikointi opetti paljon. Turhia "niinku" -sanoja tulee käytettyä aivan liikaa ja pitää olla tarkkaavaisempi yleisön ohjailussa ja loogisessa etenemisessä.

Soundiesimerkeistä ainakin ekvalisointi-esimerkki toimii hyvin, myös yläpään määrän demonstrointi taustanauhalla tulevan bändin kanssa toimi hyvin. Samoin hyvin toimi delay- ja reverb -efektien määrän havainnollistaminen taustanauhan kanssa. Periaatteessa mitä dramaattisempi ero, sitä helpompi se on huomata.

Yleisön huomiota voisi olla syytä ohjata tarkemmin meneillään olevaan asiaan, esimerkiksi selittää ääneen että "nyt säädän vahvistimesta bassoa vähemmälle", jolloin on helpompi seurata mitä tapahtuu, jos kohde "maalataan" etukäteen.

10.10 Arviointi swot-analyysiin tiivistettynä (Strength, Weakness, Opportunities, Threats)

Opinnäytetyöni lopuksi tarkastelen klinikoitani vielä tiiviinä swot-analyysinä. Pyrin tarkastelemaan omaa toiminaani ulkopuolisen arvioijan näkökulmasta, jonka vuoksi kirjoitan loppuanalyysin passiivimuotoisena arviointina:

Klinikan vahvuuksia ovat klinikoitsijan pitkäaikainen kokemus kentällä ja sitä myötä suhteellisen luonnollinen esiintyminen. Käytännön työn esimerkkejä on paljon, ne luovat uskottavuutta ja kiinnostavuutta.

Klinikan kehittämiskohteita ovat laitteiston tietämyksen syventäminen, ääni ja sähkötekniologian samoin. Teoreettista tietoa käytännön tietämyksen taustalla voisi olla lisää.

Klinikan mahdollisuuksia ovat sen ajattomuus, kitaristeja kiinnostaa soundi aina. Sitä on helppo tarjoilla kehittyvinä versioina tarvittaessa ja sitä on mahdollista skaalata yleisön mukaan yleisemmäksi ja helppotajuisemmaksi tai päinvastoin hyvinkin spesifiksi ja aiempaa tietämystä vaativaksi.

Klinikan uhat ovat, että sama asia alkaa kyllästyttää. Tuoreita esimerkkejä siis tarvitaan, ja klinikoitsijan tulee säilyä jokseenkin relevanttina toimijana.

Taulukko 1. Swot-analyysi masterclassien ominaisuuksista

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<ul style="list-style-type: none"> -Osaava ja luontevasti esiintyvä klinikoitsija, jolla pitkä, mutta myös ajankohtainen tausta muusikkona kentällä -Paljon esimerkkejä käytännön musiikillisista työtilanteista kentällä -Paljon kokemusta erilaisista laitteista ja niiden käytöstä em. tilanteissa 	<ul style="list-style-type: none"> -Yleisökysymyksien huomioiminen voi viedä liikaa aikaa, kaikkia eivät kiinnosta samat kysymykset. -Klinikka voi olla osin tylsä aloittelijalle ja osin tylsä ammattilaiselle, yhtenäiselle yleisölle olisi helpompi tarkentaa tasoa.
MAHDOLLISUUDET	UHAT
<ul style="list-style-type: none"> -Helposti skaalattava ja syvennettävä tuote, joka herättää kiinnostusta laajalti 	<ul style="list-style-type: none"> -Klinikoitsijan on pysyttävä relevanttina soittajana ja ammattilaisena

Klinikkavideoita katsellessa välittyy rento tunnelma. Klinikoitsija sisällyttää tiedon jakamisen lomaan "sotatarinoita" yleisöä naurattaakseen, itseironia on läsnä ja yleisö tuntuu viihtyvän. Molemmat klinikat ovat "loppuunmyytyjä" ja kaikki halukkaat eivät tahdo mahtua kuulemaan, tämä kertoo tai ei kerro jotain joko aiheen tai klinikoitsijan kiinnostavuudesta. Molemmilla kerroilla aika on loppua kesken, vaikka tahti on kova asian laajuuden huomioon ottaen.

Tieto kulkee klinikoilla hyvin ja yleisöltä tarkistetaan, että pysyvät mukana ja kuulevat tarvittavan verran. Klinikoitsija viljelee liikaa "niinku" -sanaa ja on joskus ärsyttävän hidas. Esimerkit kuitenkin toimivat.

Kyseiseltä klinikalta voisi tuotteistettuna odottaa tilauksia muuallekin kuin Tonefesteille. Osin vastaavia koulutuksia olen pitänytkin Metropolian oppilaille ja mm. Porin, Kajaanin ja Oulun konservatorioissa, sekä Turun Rock Academyssa. Tämä voisi toimia myös kirjoitettuna, esim. kolumnin muodossa tai opetusvideona.

Tone on loputtoman kiinnostava aihe, josta oppii uutta jatkuvasti. Freelance-soittajan toimessa jokainen uusi työtehtävä ja musiikkityyliin "haltuun" ottaminen vaativat tonen suhteen miettimistä. TV-työssä on omat lainalaisuutensa, samoin teatterissa. Studio-työläisenä ja miksaajana tonea tulee ajateltua toisesta suunnasta.

Aivan tuoreeltaan Marko Hietalan soololevyn tuottajana ja miksaajana, mutta myös kitaristina minut on yllättänyt kappaleessa "Isäni ääni" soiva kitaraosuus, jonka soundia on ihmetelty ja kiitetty sekä muusikoiden, että maallikoiden toimesta. Kyseinen soundi on saavutettu soittamalla v. 1962 Fender Jazzmasteria (capo 17. nauhalla), efektipe-
daaleina olivat Mad Professorin Forest Green Compressor ja Jam Pedalsin Waterfall vibrato-asetuksella. Siitä soundi jaettiin kahteen vahvistimeen, joiden edessä oli vielä oma efektinsä: toinen puoli on Fulltonen nauhakaiku '64 Fender Princetoniin ja toinen Binson Echorec '57 Fender Vibroluxiin, molemmat melko kovalla ja äänitettynä AKG C414-mikrofoneilla ja API-etuasteilla Sonic Pump Studion isossa soittotilassa. Kokonaisuus vaikuttaa yliampuvalta, mutta osoittaa sen, että joskus vaivannäkö on sen arvoista, tai ainakin saa huomiota, olennainen välittyy ja sen lisäksi jotain spesiaalia. Tonella on väliä!

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Itsereflektio 2017. Itsereflektio. Artikkelin wikipedia tietokannassa.

Kriittinen reflektio päiväämätön. Suomen Kansanopistoyhdistys. Artikkelin Kriittinen Reflektio. <https://peda.net/kansanopistot/kansanopistoyhdistys/opl/1-teoria/vapm/mtko-koj/kr>

Laatuakatemia 2010. Laatutyökaluja-artikkeli Laatuakatemian sivulla.

Molenda, Michael 2008. **New York. Guitar Player**, The Homogenization of Rock Guitar Tone

PDCA päiväämätön. PDCA-sykli, kuva Wikipedia. <https://fi.wikipedia.org/wiki/PDCA> (luettu 20.1.2020)

Tonefest 2019. Facebook-mainos vuoden 2019 Tonefestistä. <https://www.facebook.com/helsinkitonefest/photos/lets-kamarunk-again-2019-tonefestit-julkistettiin-just-nythelsingin-kulttuurital/468366856963752/> (viitattu 2.3.2020)

Tonefest 2020. <https://www.tonefest.fi/> (viitattu 2.3.2020)

Audiovisuaaliset lähteet

Batio, Michael Angelo 2016. Michael Angelo Batio Full Clinic at GoDpsMusic from Chromacast & Dean Guitars 7/15/2016
https://www.youtube.com/watch?v=l2VXLBGj4Vs_ (viitattu 2.3.2020)

Govan, Guthrie 2017. Words of WISDOM with Guthrie Govan at G4 pt. 1/5
<https://www.youtube.com/watch?v=W0yKCpidQ-s> (viitattu 6.5.2020)

Thal, Ron 2013. Guns N' Roses guitarist Ron Thal aka Bumblefoot: clinic at Copenhagen Guitar Show 2013

<https://www.youtube.com/watch?v=wcKKhYVQSV0> (viitattu 6.5.2020)

Thorn, Pete 2019. So You Wanna Be a Pro musician?#1 Don't be an A-hole.

<https://www.youtube.com/channel/UCpK5bAA-DFb64eEQ6Oo8OZw> (viitattu 6.5.2020)